

Waarom publieke landbouwgrond publiek moet blijven

Argumenten voor lokale besturen

In tijden van voelbare klimaatverandering, ecologische druk en socio-economische uitdagingen zijn publieke landbouwgronden meer dan een vermogensbestanddeel. Verkoop levert op korte termijn middelen op, maar gaat voorbij aan de **structurele maatschappelijke waarde** van deze gronden – vandaag én richting 2050.

De uitdagingen waar lokale besturen de komende decennia voor staan (klimaatadaptatie, gezondheid, betaalbare voeding, landbouwtransitie) zullen zonder eigen gronden hoogst waarschijnlijk **meer kosten** dan wat een verkoop vandaag kan opbrengen.

Publieke landbouwgrond is geen last, maar een **strategisch beleidsinstrument**. Lokale besturen hebben vaak verschillende doelstellingen die raken aan landbouwgrond. Eigen gronden maken het mogelijk om die doelen te realiseren.

- Publieke landbouwgronden kunnen bijdragen aan een **gezonde voedselomgeving**, door gezonde en onbewerkte voeding dicht bij de consument te brengen.
- Door publieke landbouwgronden te bestemmen voor **lokale of regionale voedselproductie**, vloeit het geld dat we uitgeven aan eten terug naar de **lokale economie** en worden we minder afhankelijk van internationale toeleveringsketens. Dit stimuleert **lokale tewerkstelling** en **ondernemerschap**.
- Toegang tot betaalbare en zekere grond is voor veel boeren in Vlaanderen een uitdaging. Publieke landbouwgronden kunnen boeren op **lange termijn zekerheid** bieden, zodat ze ruimte krijgen om te investeren in biodiversiteit en bodemgezondheid.
- Op publieke gronden kan een vorm van landbouw groeien die wordt gedragen door de gemeenschap. Rond lokale landbouwinitiatieven kunnen **levendige sociale netwerken** ontstaan. Met burgers, maar ook met scholen, sociale instellingen en de plaatselijke horeca. Boeren bouwen samen met andere lokale ondernemers in de voedingssector aan de **streekidentiteit**.
- Door vrijkomende publieke gronden voor lange termijn ter beschikking te stellen van jonge of startende boeren, bied je toekomst voor een **nieuwe generatie landbouwers**. Zij kunnen de broodnodige **transitie** in de landbouw mee vormgeven. Als lokaal bestuur kan je zo de **generatiewissel** in de landbouw mee bevorderen.
- Publieke gronden kunnen worden ingezet voor landbouw die zorgt voor **lokale biodiversiteit, en voor ecologische en landschappelijke meerwaarde**. Regeneratieve productiemethodes stimuleren het bodemleven en dragen zo bij aan **gezonde, veerkrachtige landbouwbodems** met een **betere waterhuishouding**. Natuurinclusieve landbouw laat ruimte voor biodiversiteit en alle daaraan gekoppelde

ecosysteemdiensten, zoals **erosiebestrijding, bestuiving en natuurlijke plaagbeheersing**. En door in te zetten op een reductie van kunstmest en chemische gewasbeschermingsmiddelen verbetert ook de **grondwaterkwaliteit**.

In budgettaire moeilijke tijden lijkt verkoop soms noodzakelijk om de meerjarenbegroting sluitend te krijgen. Toch verdient dit een bredere afweging.

Belangrijke aandachtspunten:

- Verkoop is vaak **onomkeerbaar**.
- Kosten die in de toekomst vermeden worden (erosieschade, gezondheidskosten, klimaatadaptatie) **verschijnen niet in de begroting**, maar zijn wel reëel.

Andere Bronnen

- Het rapport [Publieke grond in Vlaanderen en Brussel](#) van ILVO lijst interessante invalshoeken voor debat op. Zie p. 43 voor een overzicht.
- De publicatie [Bio kan de wereld redden](#) van Bioforum geeft een overzicht van de positieve effecten van biologische productiemethodes op de ontwikkelingsdoelen.